

Hírlevél kiadója (Update published by):	Earth Policy Institute, Washington D.C.	
Szerző (Author):	Lester R. Brown	
Angol cím (English title):	<i>Can the World Feed China?</i>	
Dátum (Date of issue):	2014. február 25.	
Copyright:	© 2014 Earth Policy Institute	
Fordította (Translated by):	Bíró Dávid	Hírlevél

Képes-e a világ élelmezni Kínát?

Kína teljesen hirtelen a világ vezető gabonaexportőr nemzete lett, és az Egyesült Államok Mezőgazdasági Minisztériumának előjelzése szerint arra lehet számítani, hogy a 2013-2014-es kereskedelmi évben hatalmas mennyiségben, 22 millió gabonát fog vásárolni. Nem is olyan régen, 2006-ban, tehát csak nyolc évvel ezelőtt, Kínának még gabonafeleslege volt, melyből 10 millió tonnát exportált. Mi okozta ezt a változást?

Csak húsz évvel ezelőtt, miután megírtam a *Ki fogja élelmezni Kínát?* című cikkemet, értettem meg teljesen, milyen kényes politikai kérdés is a kínaiak számára az élelmiszerbiztonság. Az ország vezetői mindannyian az 1959-1961. évi nagy éhínségnek voltak a túlélői, melyben mintegy 36 millió ember pusztult el. Noha a kínai kormány vezetői hivatalos fórumokon megbíráltak amiatt, hogy kételkedem abban, hogy az ország képes lesz-e élelmezni saját lakosságát, a kormány csendben mégis belekezdett a mezőgazdaság reformjába. Ennek a reformnak, többek között, része volt az is, hogy Kína a gabonafélékből az önellátás politikáját fogadta el, de jelenleg ez a kezdeményezés nehézségekbe ütközik.

2006 óta Kína gabona felhasználása évi 17 millió tonnával növekszik (lásd az adatokat). A nagyságrendeket az alábbiakkal érzékeltetjük: Ausztrália éves gabonatermelése 24 millió tonna. Mivel Kínában a népességnövekedés lassul, a gabonafogyasztás növekedése nagyrészt annak köszönhető, hogy az ország hatalmas számú lakossága az élelmiszerlánc magasabb fokaira lép, és több, gabona segítségével előállított húst, tejet és tojást fogyaszt.

2013-ban a világ becsült sertéshús-fogyasztása 107 millió tonna volt, és ennek felét Kínában fogyasztották el. Kína 1,4 milliárdos lakossága hatszor több sertéshúst fogyaszt, mint az Egyesült Államok. Még akkor is, ha figyelembe vesszük a kínai sertéshús-fogyasztás nemrég lezajlott, egy főre eső meredek növekedését, Kína egy főre jutó 54 kilós fogyasztása csak fele az egyesült államokbeli egy főre jutó 107 kilós fogyasztásnak. De a kínaiak, mint oly sokan szerte a Földön, szeretnének amerikai életszínvonalon élni. Ahhoz, hogy fejenként annyi húst fogyasszanak, mint az amerikaiak, a mai 80 millió tonnáról mintegy kétszeresére, 160 millió tonnára kellene növekednie az éves hústermelésnek. Ha figyelembe vesszük azt az alapszabályt, hogy egy font disznóhús előállításához mintegy három-négy font gabonára van szükség, további 80 millió font sertéshús előállításához legalább 240 millió tonna gabonatakmányra lenne szükség.

Honnan fog előkerülni ez a gabonamennyiség? Ahogy a talajvízkészletek kimerülnek, a kínai gazdák öntözővizet veszítenek el. A kínai gabonatermelés felét és a kukoricatermés

egyharmadát adó Észak-Kínai Síkság alatti talajvízszint gyorsan süllyed–egyes területeken évente több mint három méterrel. Eközben a mezőgazdaságtól vízkészleteket vonnak el nem mezőgazdasági használatra, és a városi és ipari építkezések miatt termőföldek vesznek el. Mivel a kínai gabonahozamok már jelenleg is a világ legmagasabb hozamai között vannak, Kína saját határain belül egyre kevésbé képes növelni termelését.

Az a tény, hogy egy kínai vállalatcsoport 2013-ban felvásárolta világ legnagyobb sertéshús-termelő és feldolgozó társaságát, az amerikai Smithfield Foods Inc. nevű társaságot, tulajdonképp a sertéshús-ellátás biztonságát növelő lépés. Ilyen tranzakció az is, hogy Kína kukorica fejében 3 milliárdos kölcsönszerződést kötött Ukrajnával, továbbá az is, hogy a termőföld hasznosítása érdekében ukrán vállalatokkal tárgyalásokat folytat. Ezek a kínai lépések jó példái az élelmiszerhiány mindenkit érintő geopolitikájának.

Kína nincs egyedül az élelmiszerért folytatott versenyfutásban. Becslések szerint más országokban 2 milliárd ember lép az élelmiszerlánc magasabb fokaira, ami gabonaigényesebb hústermékek fogyasztását jelenti. A népességnövekedés, a növekvő jólét és az amerikai gabonatermelés egyharmadának gépkocsi-üzemanyag előállítására történő átalakítása etanollá a világ gabonakeresletét eddig sosem látott, évi 43 millió tonnával növeli, ami az egy évtizeddel ezelőtt tapasztalt keresletnövekedés kétszerese.

A mezőgazdasági termelők szerte a világban hatalmas erőfeszítést tesznek, hogy lépést tartsanak ezzel a növekedéssel. Korábban, amikor a gabona kínálata csökkent, az árak megemelkedtek, és a gazdák erre a termelés növelésével reagáltak. Jelenleg azonban sokkal összetettebb a helyzet: a vízhiány, a talajerózió, a gabonahozamok stagnálása a fejlett országokban, továbbá az éghajlatváltozás egyre inkább fenyegetik a mezőgazdasági termelést.

Mivel Kína egyre nagyobb gabonaimportőr, rengeteg országgal kerül közvetlen versenybe, köztük Japánnal, Mexikóval és Egyiptommal. Ennek eredménye az élelmiszerárak szerte az egész világban tapasztalható növekedése lesz. Azok, akik a globális gazdasági rétegződés alacsonyabb fokain állnak, tehát az olyan emberek, akiknek már napjainkban is az életben maradásáért kell harcolniuk, még nehezebben tudják majd felszínben tartani magukat. Az alacsonyabb jövedelmű családoknak, akik az élelmiszerinfláció csapdájába kerültek, nem lesz pénzük arra, hogy annyi élelmiszert vásároljanak, hogy mindennap tudjanak enni.

A világ jelenleg az élelmiszerbőségtől távolodva a nagyrészt élelmiszerhiánnyal jellemzhető állapot felé tart. Az a tény, hogy Kína hatalmas mennyiségben szerez be gabonát külföldről, rákényszerít bennünket arra, hogy felismerjük: az élelmiszertermelés területén bajban vagyunk. Képesek leszünk-e megfordítani azokat a folyamatokat, amelyek egyre nehezebbé teszik az élelmiszerkínálat biztosítását, vagy a világ elindul az emelkedő élelmiszerárak és a politikai feszültségek és nyugtalanság felé?

Lester R. Brown a Földpolitikai Intézet (Earth Policy Institute) elnöke és szerzője a *Breaking New Ground (A Personal History)*, W. W. Norton & Company, New York, London, 2013 és a *Full Planet, Empty Plates (The New Geopolitics of Food Scarcity)*, W. W. Norton & Company, New York, London, 2012 című könyveknek. Kérjük, hogy a további adatok megtekintéséhez nézze meg a háttéradatokat bemutatását (supporting slideshow). További

információkat a www.earth-policy.org honlapon talál. A fenti két könyv magyar fordításban is megtalálható a Földpolitikai Intézet honlapján.

Lester R. Brown: *Teli bolygó, üres tányérok (Az élelmiszerhiány új geopolitikája)*
http://www.earth-policy.org/images/uploads/translations/Full_Planet_Hungarian.pdf

Lester R. Brown: *Új utakon jártam (Személyes beszámoló életemről)*
http://www.earth-policy.org/images/uploads/translations/Hungarian_Translation.pdf